

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 453/2014-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. augusta 2014 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej advokátom doc. JUDr. Branislavom Fridrichom, PhD., Advokátska kancelária Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, vedené pod sp. zn. Rvp 1924/2014 – sp. zn. Rvp 1926/2014 vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline a jeho uzneseniami sp. zn. 6 Co 175/2013 z 30. októbra 2013, sp. zn. 8 Co 570/2013 z 29. novembra 2013 a sp. zn. 8 Co 537/2013 z 29. novembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 1924/2014 – sp. zn. Rvp 1926/2014 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 1924/2014.
2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 28. februára 2014 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) a jeho uzneseniami sp. zn. 6 Co 175/2013 z 30. októbra 2013, a to vo vzťahu k postupu a uzneseniu Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 6 C 79/2012 zo 7. marca 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie okresného súdu“), sp. zn. 8 Co 570/2013 z 29. novembra 2013 a sp. zn. 8 Co 537/2013 z 29. novembra 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia krajského súdu“), a to vo vzťahu k postupu a uzneseniam Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 4 C 227/2012 z 21. októbra 2013 a sp. zn. 4 C 141/2012 z 15. októbra 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia okresného súdu“).

2. Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupovala v procesnom postavení žalobkyne v konaniach vedených pred Okresným súdom Ružomberok a Okresným súdom Liptovský Mikuláš (ďalej spolu len „okresné súdy“), predmetom ktorých bolo rozhodovanie o náhrade majetkovej škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom týchto okresných súdov. Okresné súdy rozhodli vo veci samej o zamietnutí sťažovateľkou podaných žalôb. Proti prvostupňovým rozhodnutiam okresných súdov sťažovateľka podala/využila odvolanie ako riadny opravný prostriedok, za podanie ktorého ju okresné súdy postupujúc podľa príslušných ustanovení zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) svojimi napadnutými rozhodnutiami zaviazali na zaplatenie poplatku vo výške 20 €. Krajský súd na odvolania sťažovateľky rozhodol svojimi napadnutými rozhodnutiami

o potvrdení prvostupňových rozhodnutí okresných súdov z dôvodu ich vecnej správnosti. V ostatnom podala sťažovateľka na ústavnom súde sťažnosti.

3.1 Podľa názoru sťažovateľky *«Napadnuté rozhodnutie krajského súdu je rozhodnutím absolútne prekvapivým, pretože:*

Popiera doterajšiu konštantnú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Rozhodnutie všeobecného významu, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. marca 2007, sp. zn.4 Cdo 39/2007, cit: „Za súdne konania, ktoré nie sú uvedené v Prílohe zákona č. 71/1992 Zb. (Sadzobník súdnych poplatkov), sa súdne poplatky nevyberajú; v takomto prípade poplatková povinnosť nevzniká a analogické určenie výšky súdneho poplatku neprichádza do úvahy.“ ... A ďalej: Analogické určovanie výšky súdneho poplatku neprichádza do úvahy, pretože v zmysle Článku 59 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, a ak zákon o súdnych poplatkoch ukladá poplatkové povinnosti, musia byť tieto povinnosti stanovené jasne a jednoznačne. Pokiaľ tomu tak nie je, zodpovedá ústavne konformnému výkladu zákona o súdnych poplatkoch záver rešpektujúci zásadu „v pochybnostiach v prospech poplatníka“, t. j. záver, že poplatková povinnosť v týchto prípadoch nevznikla.

Je založené na tvrdeniach, ktoré sú sofistikovaným odôvodnením nespravodlivosti. Prehnane formalistický postup vedúci k sofistikovanému odôvodňovaniu zrejmej nespravodlivosti predstavuje popretie základnej úlohy sudcu - cez zákon hľadať spravodlivé riešenie veci..

Je v rozpore so zákonom č. 71/1992 Zb. a ústavnou úpravou čl. 59 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.».

3.2. V ďalšom sťažovateľka podrobnejšie rozvádza, že podala *«... odvolanie proti rozsudku okresného súdu, ktorým návrh... na náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy zamietol. Sťažovateľovi bol vyrubený súdny poplatok vo výške 20,- EUR zrejme za toto podané odvolanie. Súd však uviedol, že súdny poplatok je vyrubený v zmysle pol. č. 7a sadzobníka súdnych poplatkov zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov.*

Podľa položky č. 7a sadzobníka súdnych poplatkov sa poplatok vyrubuje za žalobu na náhradu škody spôsobenej nezákonným úradným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Ako vyplýva z tejto definície spoplatneného úkonu, spoplatneniu podlieha len podanie žaloby na náhradu škody. Spoplatnené nie je podanie odvolania. Spoplatneniu nepodliehajú ďalšie úkony vo veci samej, ako sú odvolanie, dovolanie a pod. ako je tomu pri položke 1 sadzobníka súdnych poplatkov.

V prílohe zákona č. 71/1992 Zb. (Sadzobník súdnych poplatkov) nie je jasne a jednoznačne stanovená poplatková povinnosť za podanie odvolania voči rozhodnutiu súdu o žalobe na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom.

Sťažovateľovi bola v rozpore so zákonom č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZoSP“) uložená poplatková povinnosť v prípade, kde ju nemal. Takéto konanie zo strany súdu predstavuje zásah do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky.».

4. V petite podaných sťažností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej v záhlaví tohto rozhodnutia označených práv postupom a napadnutými rozhodnutiami krajského súdu, ktoré ďalej zruší a predmetné veci vráti na ďalšie konanie, prizná jej primerané finančné zadosťučinenie a úhradu trov konania.

II.

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti

o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.A

K spoločnému prerokovaniu vecí

7. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa už začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

8. S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1924/2014 – sp. zn. Rvp 1926/2014 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a krajského súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v bode I výroku tohto uznesenia.

II.B

K namietanému porušeniu označených základných práv a slobôd napadnutými rozhodnutiami krajského súdu

9. Sťažovateľka sťažnosťami namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozhodnutiami krajského súdu z dôvodu, že podľa jej názoru *«Krajský súd judikoval justičnú pohľadávku, ktorá nevznikla na základe zákona. Podľa čl. 59 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona. Platí, že súdny poplatok nemožno kreovať súdnym rozhodnutím, ale súdne rozhodnutie môže len ukladať povinnosť úhrady súdneho poplatku kreovaného zákonom.*

Povinnému bola v rozpore so zákonom č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZoSP“) uložená poplatková povinnosť v prípade, kde ju nemal. Takéto konanie zo strany súdu predstavuje zásah do základného práva povinného na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd...».

10. Podľa § 1 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch súdne poplatky (ďalej len „poplatky“) sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry (ďalej len „poplatkový úkon“) uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „sadzobník“), ktorý tvorí prílohu tohto zákona. Podľa § 2 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch v odvolacom konaní je poplatníkom ten, kto podal odvolanie, pri dovolaní ten, kto podal dovolanie. Poplatníkom je tiež ten, kto podal opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu a v konaní nebol úspešný. Podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch poplatková povinnosť vzniká: podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ. Podľa § 18ca zákona o súdnych poplatkoch prechodného ustanovenia k úpravám účinného od 1. októbra 2012 z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. septembra 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov

účinných do 30. septembra 2012, i keď sa stanú splatnými po 30. septembri 2012. Podľa položky 7a sadzobníka súdnych poplatkov zo žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom je poplatok 20 eur.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Účelom citovaného článku ústavy je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

13. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

14. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo

každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

15. Integrovanou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

16. Aj ESLP vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

17. Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

18. Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní o namietanej veci aj krajský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti aspoň rámcovo posúdiť, či ich skutočne rešpektovali, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

19.1 Krajský súd v uznesení sp. zn. 6 Co 175/2013 z 30. októbra 2013 k meritu veci uviedol, že *«... je potrebné uviesť, že v danom prípade je predmetom rozhodovania len deklarovanie vzniku poplatkovej povinnosti za žalobcom podané odvolanie. Aj preto je ťažko predstaviteľné, čo okrem prípadnej doslovnej citácie zákonných ustanovení, by ešte mohlo/malo byť obsahom takéhoto uznesenia o uložení poplatkovej povinnosti. Napokon v prípade súdnych poplatkov ide o konanie svojho druhu, ktorého realizácia bola daná do právomoci súdu, nejde o priamy predmet súdneho konania, ale s týmto konaním iba súvisí. V aplikačnej praxi súdov sú na rozhodovanie o poplatkovej povinnosti vo všeobecnosti akceptované aj tlačivá. Z uvedených dôvodov je podľa odvolacieho súdu napadnuté uznesenie dostatočne odôvodnené a nenaplnia intenzitu odňatia možnosti konať pred súdom. Odvolací súd považoval za nesprávny i názor žalobcu o absencii osobitne stanovenej poplatkovej povinnosti za podanie odvolania voči rozhodnutiu súdu o žalobe o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom v prílohe SSP, čo znamená, že takéto odvolanie nie je spoplatňované. Žalobca ignoruje ustanovenia zák. č. 71/1992 Zb., najmä ust. § 6 ods. 2 veta druhá, v zmysle ktorého poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá i v odvolacom konaní vo vecí samej, obdobne ust. § 2 ods. 2 označeného zákona, ktoré*

určuje, že v odvolacom konaní je poplatníkom ten, kto podal odvolanie a v neposlednom rade i ust. § 5 ods. 1 písm. a/ o vzniku poplatkovej povinnosti podaním odvolania. Podľa argumentácie žalobcu by v podstate žiadne odvolacie konanie nepodliehalo súdnemu poplatku, nakoľko v Sadzobníku súdnych poplatkov výslovne nie je stanovená poplatková povinnosť za odvolanie voči žalobe. S ohľadom na ust. § 6 ods. 2 zák. č. 71/1992 Zb., by to bolo nadbytočné. Záver o vylúčení analógie v poplatkových veciach je ustálený a nesporný, nemá však žiadnu vecnú súvislosť so súdeným prípadom. Stanovisko odvolateľa k aplikácii ust. § 18ca zák. č. 71/1992 Zb., ktoré rieši určovanie poplatkovej povinnosti v konaniach začatých do 30.09.2012 (ako je tomu i v predmetnom prípade), je nesprávne. Predmetné prechodné ustanovenie s cieľom predísť nežiadúcej retroaktivitě stanovuje, že zákonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. 09. 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. 09. 2012 a to i keď sa stanú splatnými po tomto dátume. V danom prípade však úkon - odvolanie - bol navrhnutý po 30. 09. 2012, preto správne okresný súd pristúpil k aplikácii právnej úpravy poplatkového zákona účinného v čase vzniku poplatkovej povinnosti. Pokiaľ by zákonodarca mal záujem, aby boli od súdneho poplatku oslobodené všetky úkony (aj také), ku ktorým dôjde následne v čase účinnosti novej úpravy (v konaní začatom po 01. 10. 2012), zvolil by k tomu zodpovedajúcu formuláciu, t. j. „z úkonov navrhnutých, v konaniach začatých do 30. 09. 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. 09. 2012.“. V predmetnom prípade tomu však nie je. Prechodné ustanovenie rieši len situáciu, aby úkony navrhnuté pred zmenou poplatkového zákona boli (aj v ich prípadne neskoršej splatnosti) spoplatnené v zmysle právnej úpravy účinnej v čase ich uplatnenia.».

19.2 Krajský súd v uzneseniach sp. zn. 8 Co 570/2013 z 29. novembra 2013 a sp. zn. 8 Co 537/2013 z 29. novembra 2013 k meritu veci zhodne konštatoval, že „... položka 7a sadzobníka súdnych poplatkov bola opätovne zavedená po novele zákona o súdnych poplatkoch účinnej od 01.10.2012, na základe čoho, zo žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom je poplatok 20 eur. Je potrebné súhlasiť s navrhovateľom, že v zmysle prechodných ustanovení § 18ca ZoSP, - úpravám účinným od 1. októbra 2012, z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. septembra 2012 sa vyberajú poplatky podľa

predpisov účinných do 30. septembra 2012, i keď sa stanú splatnými po 30. septembri 2012 a bolo zrejme úmyslom zákonodarcu spätné nevyberanie súdnych poplatkov z už podaných žalôb pred 01.10.2012. Z poplatkovej povinnosti však nemôžu byť vyňaté konania začaté po 01.10.2012. V tomto prípade sa jedná o odvolacie konanie, ktoré je samostatnou časťou občianskeho súdneho procesu a odvolanie potom podlieha poplatkovej povinnosti podľa § 2 ods. 4 ZoSP, v spojení s § 5 ods.1 písm. a/ ZoSP, keďže poplatková povinnosť vzniká podaním odvolania. Odvolanie podal navrhovateľ až po účinnosti novely a to dňa 16. 10. 2013“ (uznesenie krajského súdu sp. zn. 8 Co 570/2013 z 29. novembra 2013), „... odvolanie podal navrhovateľ až po účinnosti novely a to dňa 14. 10.2 013“ (uznesenie krajského súdu sp. zn. 8 Co 537/2013 z 29. novembra 2013).

20. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

21. Po oboznámení sa s obsahom napadnutých rozhodnutí krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných na vec sa vzťahujúcich hmotnoprávných a procesnoprávných zákonných ustanovení sú napadnuté rozhodnutia krajského súdu aj náležite odôvodnené. Podľa názoru ústavného súdu nemožno teda napadnuté rozhodnutia krajského súdu považovať za zjavne neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by boli založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu

v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch a Občianskeho súdneho poplatku. Krajský súd teda vo svojich rozhodnutiach právne vyčerpávajúcim a ústavne súladným spôsobom zdôvodnil, prečo a na základe akých právnych úvah zaviazal sťažovateľku povinnosťou zaplatiť súdny poplatok vo výške 20 € za podané odvolania ako riadny opravný prostriedok.

22. V nadväznosti na sťažovateľkou použitú citáciu z publikácie Edmund Horváth: *Zákon o súdnych poplatkoch komentár*. Bratislava: Iura Edition 2006 „... *použitie analógie legis je v prípadoch vyrubenia súdneho poplatku vzhľadom na čl. 59 ods. 2 ústavy vylúčené (k tomu pozri... , a nasl. tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 39/2007 z 29. marca 2007).*“, ústavný súd poukazuje na citáciu vyplývajúcu z tej istej publikácie použitej sťažovateľkou, podľa ktorej *„Do účinnosti novely zákona o súdnych poplatkoch (zákonom č. 621/2005 Z. z.) boli podľa § 4 ods. 1 písm. c) súdne konania vo veciach náhrady škody spôsobenej rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom od poplatku oslobodené. Citovaná novela uvedené vecné oslobodenie v bode 3 vypustila, čo dôvodová správa odôvodnila reakciou na neúmerný nárast právne neopodstatnených žalôb o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. v žalobných návrhoch sú predmetom sporu istiny v hodnotách prekračujúcich sumu niekoľko sto miliónov slovenských korún, pričom zriedkavosťou nie sú prípady, v ktorých je výška údajnej škody vyčíslená v miliardách korún bez toho, aby nároky žalobcov mali akúkoľvek oporu v zákone. Predkladateľ novely uviedol, že oslobodenie od súdneho poplatku v súdnom konaní o túto náhradu škody má pre súdy v konečnom dôsledku za následok výrazný nárast sporovej agendy, keďže v štádiu predbežného prerokovania nároku v konaní pred ústredným orgánom štátnej správy nárokom žiadateľov z dôvodu právnej neopodstatnenosti nemožno vyhovieť. Vzhľadom na uvedené, sa preto v položke 7a sadzobníka zaviedol nový paušálny poplatok zo žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom vo výške 3 000 Sk. Ako dodáva dôvodová správa k citovanej novele, pokiaľ sa preukáže nezákonné rozhodnutie orgánu štátu, prípadne jeho nesprávny úradný postup a štát bude z tohto titulu v súdnom konaní zviazaný na náhradu škody, úspešným žalobcom bude v rámci náhrady trov konania vrátený aj zaplatený súdny poplatok.“*. S prihliadnutím na doterajšiu rozhodovaciu

činnosť ústavného súdu vo veciach ústavného prieskumu sťažovateľkou napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými boli zamietnuté ňou uplatnené žalobné nároky vo veciach náhrady škody za nesprávny úradný postup všeobecných súdov v exekučnom konaní (m. m. I. ÚS 369/2014, I. ÚS 373/2014, IV. ÚS 256/2014, IV. ÚS 363/2014), nachádzajú už citované časti dôvodovej správy k zákonu č. 621/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, svoje plné vyjadrenie aj v postupe samotnej sťažovateľky.

23. V súvislosti so sťažovateľkou deklarovaným prejavom nespokojnosti s napadnutými rozhodnutiami krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Taktiež podľa už mnohonásobne judikovaného názoru ústavného súdu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôžu byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Teda z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 19/02) a taktiež nie je možné vnímať postavenie ústavného súdu ako orgánu, ktorého úlohou by bolo zjednocovať stanoviská najvyššieho súdu (m. m. I. ÚS 199/07, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09, III. ÚS 197/2011), ako aj rozhodovacia prax všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 152/2011).

24. Inými slovami, ústavno-súdna korekcia rozhodovacej činnosti všeobecných súdov v prípade sťažovateľky by teda bola možná len v tých prípadoch, ak by konanie a rozhodnutie všeobecného súdu priamo zasahovalo do práva na súdnu ochranu (čl. 46

ods. 1 ústavy). K porušeniu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu, resp. analogického práva na spravodlivý proces podľa dohovoru by mohlo dôjsť rozhodnutím všeobecného súdu nielen tým, keby tento fakticky odňal možnosť komukoľvek domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde (napr. II. ÚS 8/2001), ale aj tým, keby tento súd rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia (napr. I. ÚS 241/07), alebo vtedy, ak by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. III. ÚS 264/05). Ústavný súd nezistil žiadnu z týchto ani inú tu výslovne neuvedenú skutočnosť, ktorá by napadnuté rozhodnutia krajského súdu robila ústavne neakceptovateľné, a teda vyžadujúce ústavno-súdnu korekciu z dôvodu zásahu do základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie.

25. Ústavný súd v širších svojich úvahách poukazuje aj na judikatúru ESĽP, z ktorej k povinnosti zaplataenia súdneho poplatku ako podmienke konania za konanie a rozhodovanie súdu vyplýva, že povinnosť zaplatiť súdny poplatok nemôže byť považovaná za také obmedzenie práva na prístup k súdu, ktoré by samo osebe bolo v nesúlade s čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri rozsudok ESĽP vo veci Kreuz c. Poľsko z 19. júna 2001, § 60), že z čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyplýva právo na bezplatné súdne konanie (m. m. rozsudok ESĽP vo veci Airey c. Írsko z 9. októbra 1979, § 25 – § 26) a že nikdy nevyvlúčil možnosť, že potreby spravodlivého výkonu justície môžu odôvodniť uloženie peňažného obmedzenia na prístup jednotlivca k súdu (m. m. rozsudky ESĽP vo veci Brualla Goméz de la Torre c. Španielsko z 19. decembra 1997, § 33, vo veci Tolstoy-Miloslavsky c. Spojené Kráľovstvo z 13. júla 1995, § 61 a nasl., vo veci Kreuz c. Poľsko, § 54).

26. V závere teda ústavný súd konštatuje, že nezistil, aby krajský súd v napadnutých rozhodnutiach použil takú interpretáciu a aplikáciu právnych noriem, predovšetkým zákona o súdnych poplatkoch, ktorá by bola popretím účelu a významu tejto právnej normy. Rovnako nezistil, že by dôvody, na ktorých sú založené napadnuté rozhodnutia krajského súdu, absentovali, boli zjavne protirečivými alebo popierali pravidlá formálnej alebo právnej logiky, a závery krajského súdu nie sú jednostranné a ani v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti. V dôsledku už vysloveného názoru ústavný súd pri predbežnom

prerokovaní odmietol sťažnosti sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnené. Vzhľadom na odmietnutie sťažností ako celku rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v nich uplatnených (zrušenie napadnutých rozhodnutí krajského súdu a vrátenie vecí na ďalšie konanie a priznanie náhrady trov konania) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

27. V neposlednom rade ústavný súd podotýka, že úsilie o hľadanie spravodlivosti by nemalo spočívať v komplikovanom riešení banalít, ako to je v danom prípade, keď predmetom „sporu“ je súdny poplatok v sume 20 €. Predstava, že by sa zaplatenie tohto poplatku mohlo materiálne dotknúť niektorého z ústavou garantovaných práv sťažovateľky, je absurdná, pretože len náklady spojené s prevzatím právneho zastúpenia a so spísaním a podaním sťažnosti ústavnému súdu mnohonásobne prevýšia sumu, ktorá je v okolnostiach daného prípadu pre sťažovateľku „v hre“. Inými slovami, v danom prípade nemožno hovoriť o takom zásahu krajského súdu, ktorý by dosahoval ústavne relevantnú intenzitu porušenia označených práv sťažovateľky (m. m. III. ÚS 337/2013, III. ÚS 28/2014).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. augusta 2014